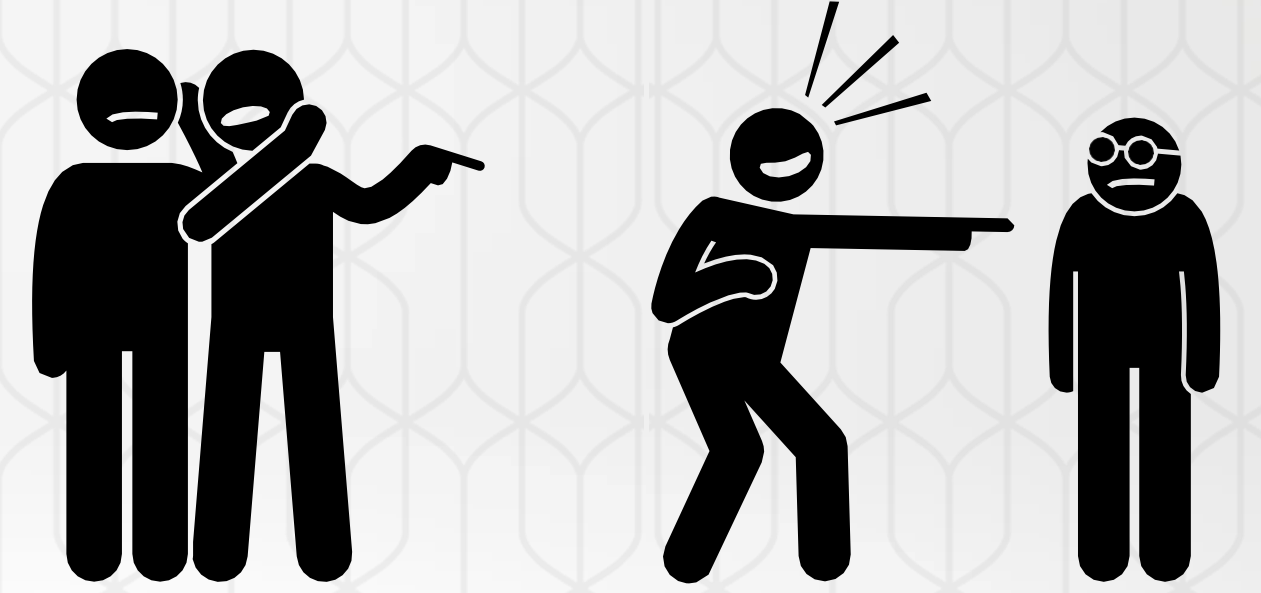

İSTANBUL
İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

AKRAN ZORBALIĞI

ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ ŞUBESİ

Akran Zorbalığı Nedir?

Akran zorbalığı biri veya bir grup tarafından başka bir çocuğa karşı sürekli ve kasıtlı olarak zarar verme eylemi olarak tanımlanabilir.

Olweus'a göre akran zorbalığının 3 temel özelliği vardır:

- **Bilinçli** ve **kasıtlı** olarak karşı tarafı incitmeye ve zarar vermeye yönelik olması
- **Tekrarlayıcı** ve **sürekli** olması
- **Güç dengesizliği** olması (zorbalık yapan öğrencinin fiziksel, zihinsel veya yaş olarak daha büyük olması)

ÇATIŞMA MI?

- **Akran çatışması**, iki veya daha fazla öğrencinin fikir ayrılıkları, anlaşmazlıklar veya kişisel farklılıklar nedeniyle karşı karşıya gelmesi durumudur. Çatışmalar genellikle belirli bir konu veya sorun etrafında gelişir ve taraflar arasında eşit güç dengesine dayanabilir.
- **Akran zorbalığı** ve **akran çatışması** bazen karışabilir çünkü her iki durum da öğrenciler arasında meydana gelir ve benzer sosyal etkileşimleri içerir.
- Ancak, bu iki olgunun temel farklılıkları vardır. Ve bu iki olgunun da **müdahale yöntemleri** birbirinden farklılaşmaktadır.

ZORBALIK MI?

Akran atışması

Arkadaşlık ilişkisi vardır.

Çatışmadan dolayı pişmanlık, üzüntü vardır.

İlişkide güç dengesi vardır.

Problemi çözmeye yönelik çaba var.

Taraflar birbirini duygularını önemser.

DURUMSALDIR.

Akran Zorbalığı

Arkadaşlık ilişkisi yoktur.

Pişmanlık ya da davranışın sorumluluğunu alma yoktur.

Güç eşitsizliği bulunur.

Problemi çözmeye yönelik çaba bulunmaz.

Kontrol Etme, Baskı Kuma amaçlıdır.

TEKRARLIDIR.

Akran Zorbalığının Yaygınlığı

Akran zorbalığı Dünya’da ve Türkiye’deki okullarda (özel, devlet, gündüzlü, yatılı fark etmeksizin) ve her okul kademesinde sıklıkla görülen bir problemdir. Araştırmalara göre, akran zorbalığı olayları

Ortaokul düzeyinde ;

- Dünyadaki farklı ülkelerde **%6 ile %54** arasında, ülkemizde ise **%8 ile %51** arasında görülmektedir.

Lise düzeyinde ise;

- Dünyadaki farklı ülkelerde **%7 ile %40** arasında, ülkemizde ise **%24 ile %51** arasında görülmektedir.

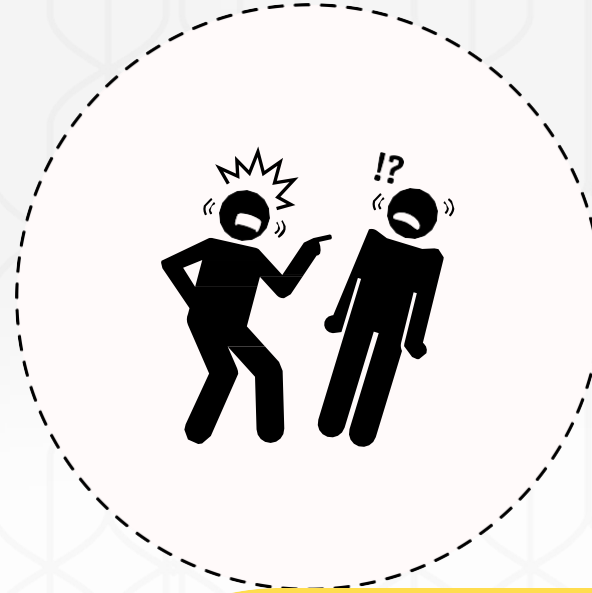
Akran zorbalığı her sınıf düzeyinde görülmektedir. Ancak en yoğun olarak ilkokulun son yıllarında ortaya çıktığı, en çok ortaokul döneminde görüldüğü ve ergenlerin liseye başlaması ile problemin sıklığının azaldığı bulunmuştur.

Akran Zorbalığı Türleri

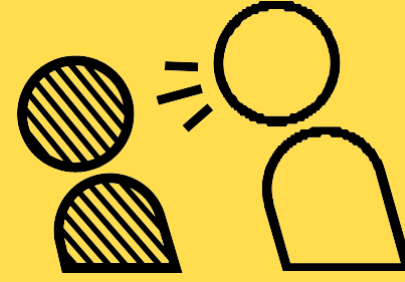
Fiziksel Zorbalık

- Kişiyeye yönelik doğrudan fiziksel saldırıları içerir.
- Fiziksel zorbalık, kişi üzerinde gözle görülür fiziksel zararlar oluşturabilir ve kişinin hem fiziksel hem de psikolojik sağlığını olumsuz etkiler.

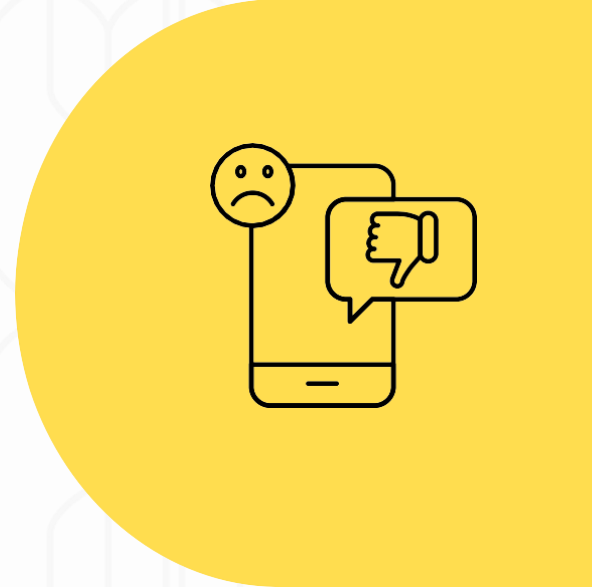
Sözel Zorbalık

- Kişinin kendisine ya da değer verdiği kişilere yapılan atıflar, olumsuz yargılar veya sözel davranışlardır.
- Okullarda sıklıkla görülmektedir.

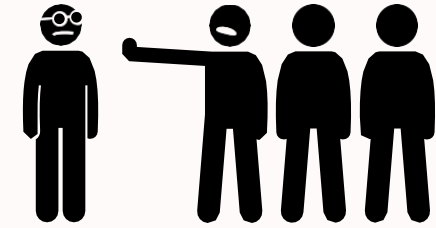
Siber Zorbalık

- Teknoloji ve dijital platformlar üzerinden yapılan zorbalıktır. İnternet, sosyal medya veya mesajlaşma uygulamaları kullanılarak yapılan davranışlardır.

İlişkisel/Sosyal Zorbalık

- Kişinin sosyal ilişkilerine zarar veren sosyal saldırılar bu tür zorbalık kapsamına girer.

Fiziksel Zorbalık

Fiziksel zorbalık, bir kişinin veya bir grubun diğerine fiziksel olarak zarar vermesi veya tehdit etmesi şeklinde gerçekleşen zorbalık türüdür.

Ortaokul ve Lise düzeyinde fiziksel zorbalık genellikle güç mücadelesi, popülerlik yarışları veya grup dinamikleri nedeniyle ortaya çıkar. Sosyal gruplar arasında rekabet, liderlik mücadeleleri ve dışlama durumları, fiziksel zorbalığa yol açabilir.

- Tekme Atmak
- Tokat Atmak
- Çelme Takmak
- Vurmak
- İtmek
- Tükürmek
- Saçını çekmek, kesmek

- Eşyalarna zarar vermek, eşyalarını çalmak
- Haraç Almak
- Sınıfa/tuvalete kilitlemek
- Tuvaletin kapısını izinsiz açmak
- Uygunsuz el hareketleri yapmak
- Kızların eteklerini açmak, erkeklerin pantolonlarını indirmek
- Okul çıkışında darp etmek

Sözel Zorbalık

Ortaokul ve lise dönemlerinde sözel zorbalık, gençlerin sosyal ilişkilerinde yaygın olarak karşılaşılan bir sorundur. Sözel zorbalık, kişilere hakaret etme, aşağılamada bulunma veya olumsuz şekilde etiketleme şeklinde gerçekleşir ve kişileri psikolojik olarak etkiler. Sözel zorbalığın öğretmenler/öğrenciler tarafından fark edilmesi daha zordur.

- İsim, Lakap Takma (Dört göz)
- Hakaret etmek
- Küfürlü konuşmak
- Alay etmek, dalga geçmek
- Küçük düşürücü sözler söylemek
- Bağırmak
- Azarlamak
- Laf ile sataşmak
- Müstehcen/ uygunsuz fıkralar anlatmak
- Cinsel içerikli lakap takmak veya sözler söylemek

“

İngiltere’de ergenlerle yapılan bir araştırmaya göre en sık görülen sözel zorbalık davranışının lakap takma olduğu bulunmuştur.

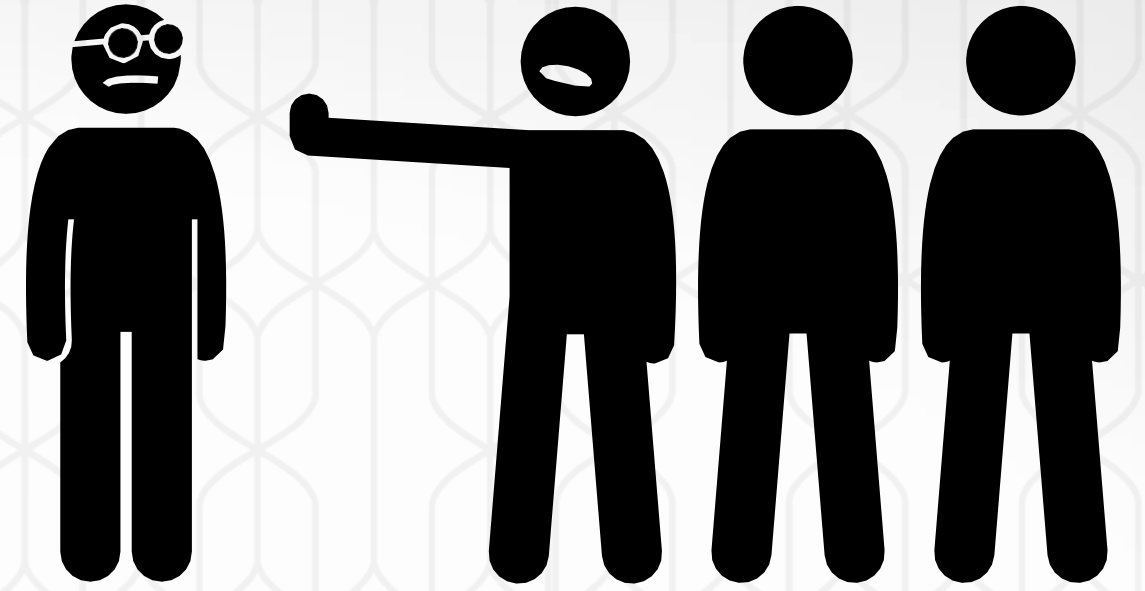

İlişkisel/Sosyal Zorbalık

İlişkisel zorbalık, bir kişinin sosyal ilişkilerini ve sosyal statüsünü hedef alarak yapılan zorbalık türüdür. Bu tür zorbalık, bireylerin sosyal bağlantılarını, arkadaşlıklarını ve toplumsal ilişkilerini manipüle ederek veya bozarak onları izole etmeyi amaçlar.

- Hakkında dedikodu yapmak ve yaymak
- Sırlarını ortaya çıkarmak
- Arkadaş grubundan dışlamak, soyutlamak
- Yanına oturmasını istememek
- Toplum içinde utandırmak veya küçük düşürmek
- Jest ve mimiklerle istenmediğini hissettirmek

- Görmezden gelmek
- Küsmek
- Kışkırtmak
- Taklit etmek
- Tehdit etmek
- Okul dışı aktivitelere dahil etmemek

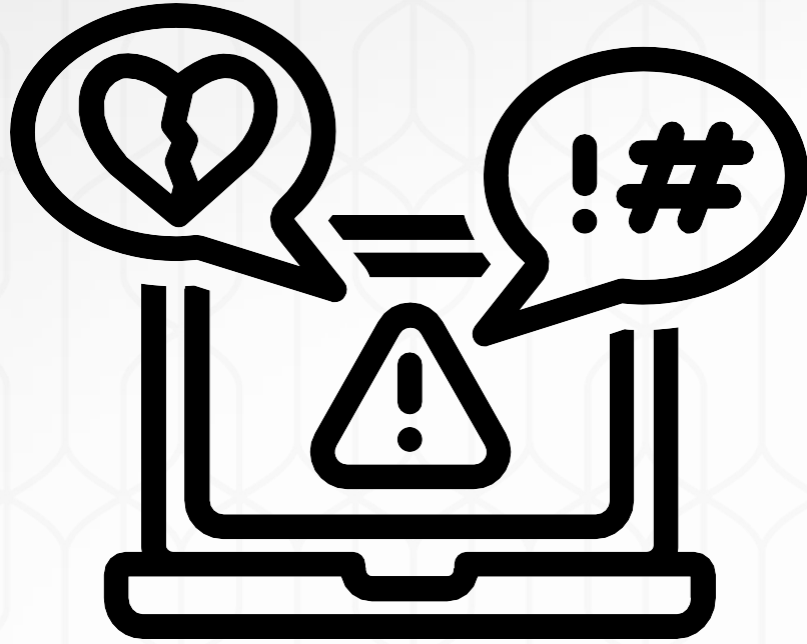
“

İlişkisel zorbalık, genellikle daha gizli ve dolaylı bir şekilde gerçekleştiği için tespiti ve müdahale edilmesi daha zor olabilir. Ancak, bu tür zorbalığın etkileri ciddi olabilir ve bu nedenle etkili önleme ve müdahale stratejileri geliştirmek önemlidir.

Siber Zorbalık

Siber zorbalık, genellikle anonimlik ve geniş erişim olanağından yararlanarak, zorbalığa maruz kalanlar üzerinde çeşitli şekillerde psikolojik baskı oluşturabilir.

Siber zorbalık, geleneksel zorbalık biçimlerinden farklı olarak, geniş bir erişim alanına sahip olup, zorbalığa maruz kalanları çevrimiçi ortamda hedef alır ve genellikle sürekli bir etki yaratabilir.

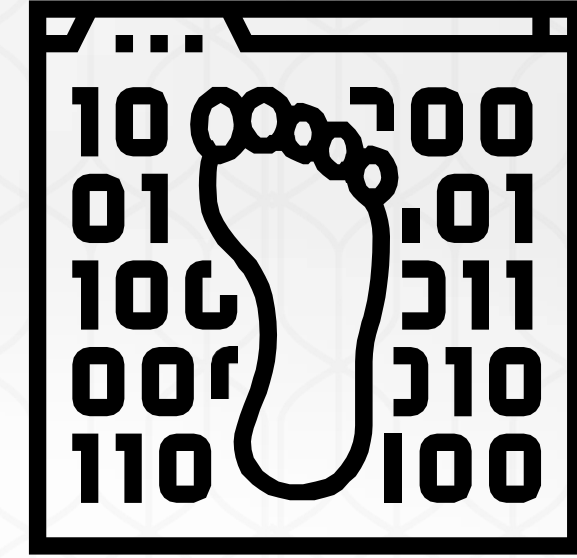
- Kişiden habersiz onun bilgilerini kullanarak hesap açmak
- Sosyal medya aracılığıyla uygunsuz içerik paylaşmak
- Sosyal medyada kötü yorumlar yazmak ve hakaret etmek
- Sosyal medya hesaplarından dışlamak
- İzinsiz kişinin fotoğrafını/ videosunu paylaşmak
- Özel fotoğraflarını veya görüşmelerini başkalarıyla paylaşmak

“

Öğrencilerin online platformlarda yaptıkları davranışların sonuçları hakkında bilgi sahibi olmaları siber zorbalık ile başa çıkmada önleyici rol oynamaktadır.

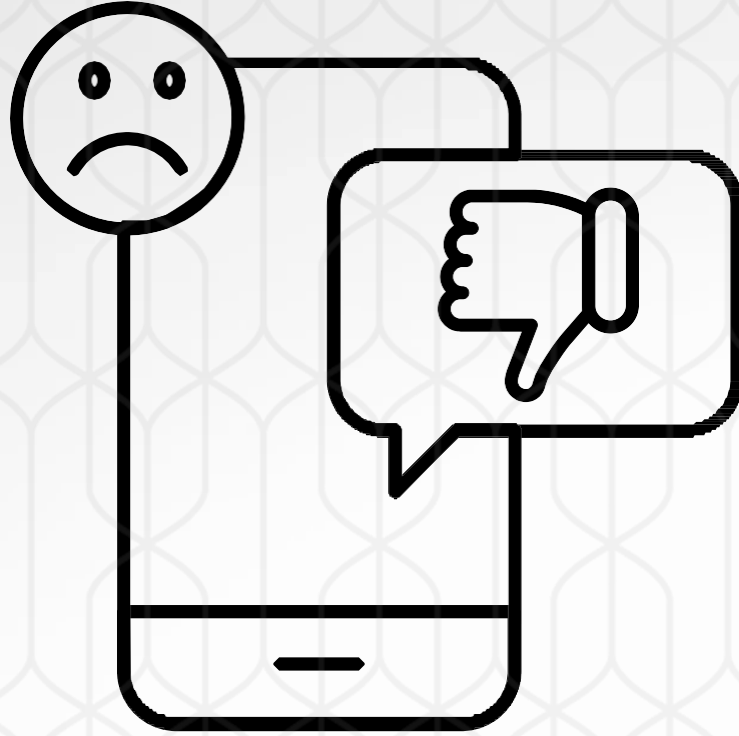
Siber Zorbalık/Şiddet Terimlerinden Bazıları

Dijital Ayak İzi: Bireye ait kişisel bilgilerin (isim-soyisim, doğum tarihi, konum bilgisi, fotoğraf vb.) internete yüklenmesi ile oluşan verilerdir. Bir diğer ifade ile " dijital olarak izlenebilir davranışları ve çevrimiçi ortamdaki varlığından elde edilen verilerin toplamı"dır.

Trolling: İnternette kişisel ya da anonim şekilde aşağılama, hakarete bulunma davranışlarıdır.

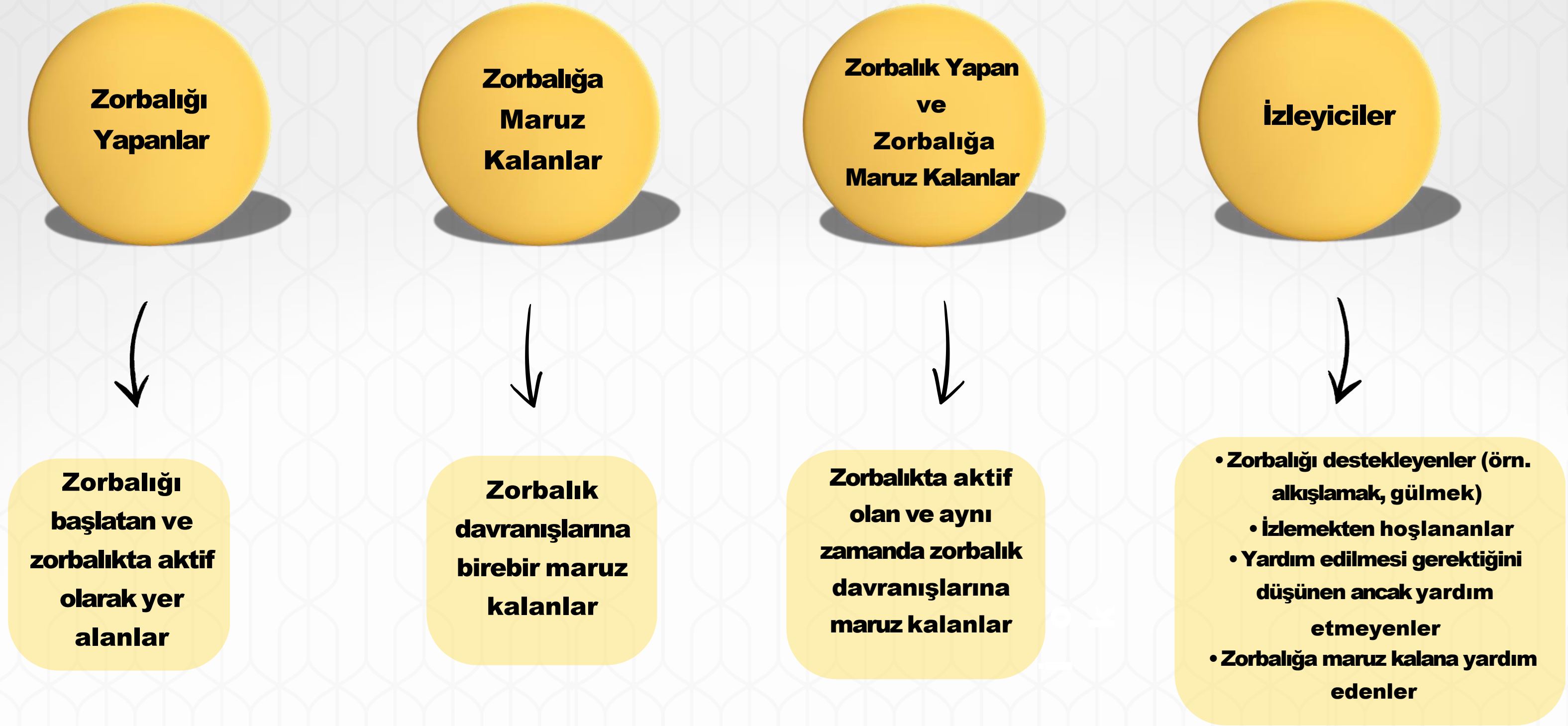
Siber Zorbalık/Şiddet Terimlerinden Bazıları

Dijital Kaçırılma: Sanal ortamda bireye ait bilgilerin kopyalanarak farklı amaçlarla (kişinin görselinin kullanılarak başka isimle kimlik oluşturma, dolandırıcılık, sesinin videodan çalınarak başka platformlarda sesinin kullanılması vb.) kullanılmasıdır.

Doxxing: Bireylerin rızası olmadan internette kişisel bilgilerin yayma davranışıdır.

Akran Zorbalığında Roller

Akran Zorbalığında Roller

Zorbalığı Yapanlar

Zorbalığın temel dinamiği, zorbaların genellikle güçlerini zayıf gördükleri akranlarına karşı kullanmasıdır.

Çocuklar neden zorbalık yapar ?

- Zorbalığı yapanlar sosyal grupta üstünlük kurma ve başkalarını kontrol etme eğilimindedirler. Bu güç arayışı, zorbalık davranışlarını motive eden ana faktörlerden biridir.
- Bazı zorbalar yüksek bir özsaygıya sahip olabilirken, diğerleri düşük özsaygı sorunları yaşayabilir. Özsaygı ile ilgili bu durumlar, zorbalık davranışlarını açıklamada önemli olabilir. Yüksek özsaygıya sahip zorbalar, bu özsaygıyı korumak için başkalarını küçümseyebilirken, düşük özsaygıya sahip zorbalar başkalarını hedef alarak kendilerini daha iyi hissetmeye çalışabilirler.

Akran Zorbalığında Roller

Zorbalığı Yapanlar

- Zorbalık yapan bireylerin genellikle empati eksikliği yaşadığı gözlemlenir. Başkalarının duygularını ve ihtiyaçlarını anlamakta zorlanırlar.
- Zorbalık yapanlar, fiziksel veya sözel olarak agresif davranışlar sergileyebilirler. Bu davranışlar, başkalarını korkutmak veya sindirmek amacı taşır. Agresyon, zorbalığın temel bir özelliğidir ve bu onların başkalarını kontrol etme yöntemlerinden biridir.
- Zorbalık yapan bireyler, arkadaş grubunun veya sosyal çevrenin desteğini ararlar. Sosyal destek ve onay, zorbalık davranışlarının devamını teşvik eder. Arkadaşlarının ve akranlarının bu davranışlara karşı nasıl tepki verdiklerini gözlemleyerek ve kendi davranışlarını buna göre şekillendirerek güçlerini koruyabilirler.

Araştırmalar, zorbalık davranışlarının genellikle arkadaş grubunun onayı ve desteği ile sürdürüldüğünü belirtir.

Akran Zorbalığında Roller

Zorbalığa Maruz Kalanlar

Fiziksel Özellikler

- Yapılan araştırmalarda fiziksel açıdan yaşıtlarından farklı olan çocukların (örneğin, daha küçük veya daha zayıf) zorbalık mağduru olma olasılığının daha yüksek olduğunu belirtilmiştir. Fiziksel güçsüzlük veya belirgin fiziksel farklılıklar, bu çocukların zorbalık hedefi haline gelmesine yol açabilir.

Özgüven

- Düşük özgüven, zorbalığa maruz kalanlar arasında yaygın olarak gözlemlenen bir diğer özelliktir. Düşük özgüvene sahip çocukların zorbalığa daha fazla maruz kalma riski taşıdığı ve bu durumun, özgüvenin daha da azalmasına yol açtığı belirtilir. Bu döngü, mağduriyetin devamlılığını sağlayabilir.

Duygusal özellikler

- Zorbalığa maruz kalanlar sıklıkla duygusal olarak hassas, endişeli veya depresif olabilirler. Bu duygusal durumlar, zorbalık karşısında daha savunmasız olmalarına neden olabilir.

Zorbalığa maruz kalan bireylerin özelliklerini anlamak daha etkili destek ve müdahale yöntemlerinin uygulanmasına yardımcı olabilir.

Akran Zorbalığında Roller

Zorbalığa Maruz Kalanlar

Dezavantajlı Gruplara Ait Olma:

- Araştırmalara göre fiziksel farklılıklara sahip olma, fiziksel ya da zihinsel özel gereksinimi bulunma, farklı din, dil, ırktan olma gibi çeşitli dezavantajlı durumlardaki öğrencilerin zorbalığa maruz kalma oranlarını artırdığı görülmüştür.

Sosyal Özellikler

- Sosyal becerileri zayıf veya arkadaş çevresi dar olan öğrenciler, zorbalığın hedefi olma eğilimindedir. Sosyal yalıtım, bireylerin zorbalıktan etkilenme olasılığını artırabilir.

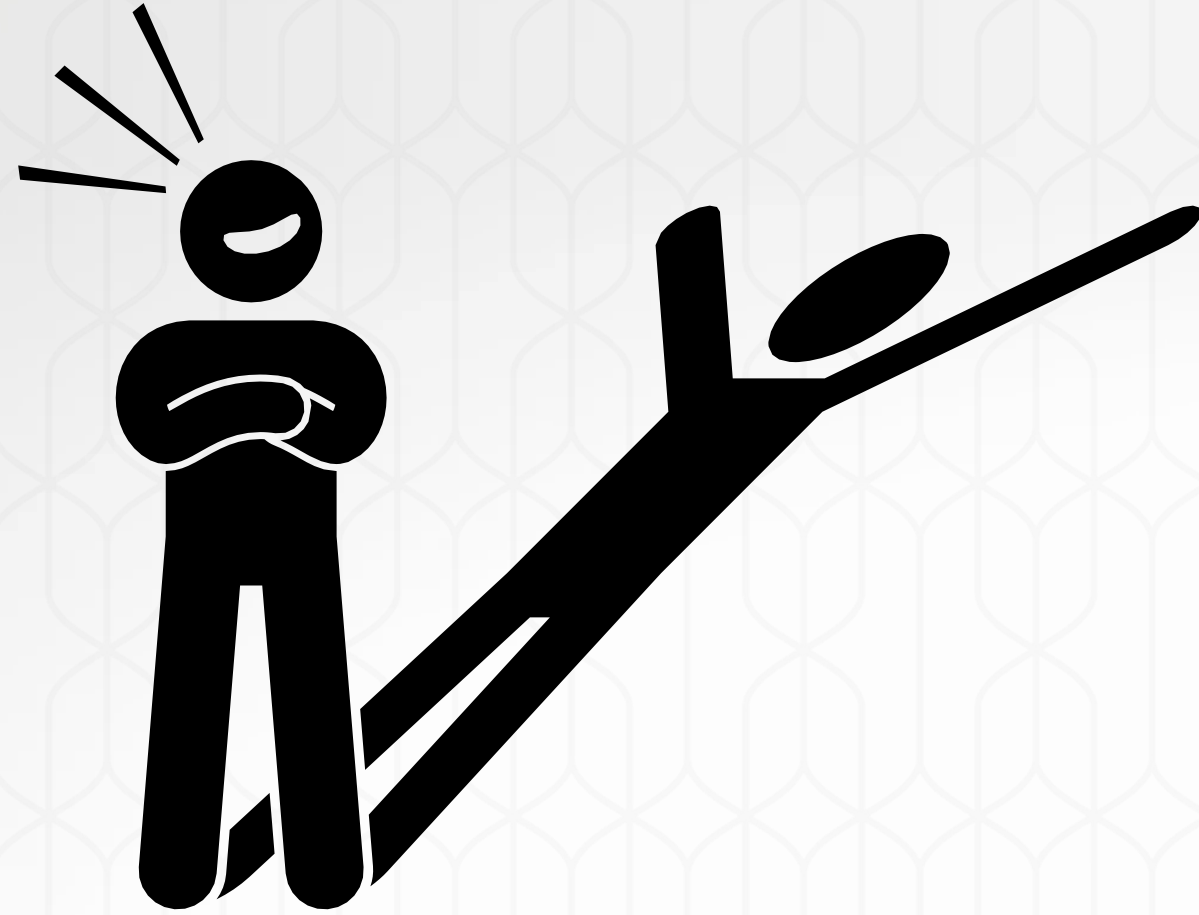
Davranışsal Özellikler

- Zorbalığa maruz kalanlar genellikle sosyal çatışmalardan kaçınma eğiliminde olabilirler. Çekingen davranışlar, kendilerini koruma çabası ve çatışmalardan uzak durma isteği, onları zorbalık için daha uygun hedefler haline getirebilir.

Akran Zorbalığında Roller

Zorbalık Yapan ve Zorbalığa Maruz Kalanlar

- Hem zorbalık yapan hem de zorbalığa maruz kalan öğrenciler genellikle düşük özsaygıya sahip olabilirler. Düşük özsaygı, hem zorbalık yapma davranışını hem de mağduriyet duygusunu etkileyebilir. Bu öğrenciler, kendilerini yetersiz hissettiklerinde, başkalarına zarar verme yoluyla güç arayışına girebilirler.
- Sosyal çevredeki grup dinamikleri, öğrencilerin zorbalık yapma veya mağduriyet yaşama rollerini etkileyebilir. Gruplar içinde güç dengeleri, zorbalık davranışlarını teşvik edebilir veya bu tür davranışlara maruz kalanları daha savunmasız hale getirebilir.,
- Zorbalık yapma ve mağduriyet yaşama davranışları arasında geçiş yapabilirler. Örneğin, evde şiddete maruz kalan bir öğrenci, okulda başkalarına zorbalık yaparak yaşadığı öfkeyi dışa vurabilir.

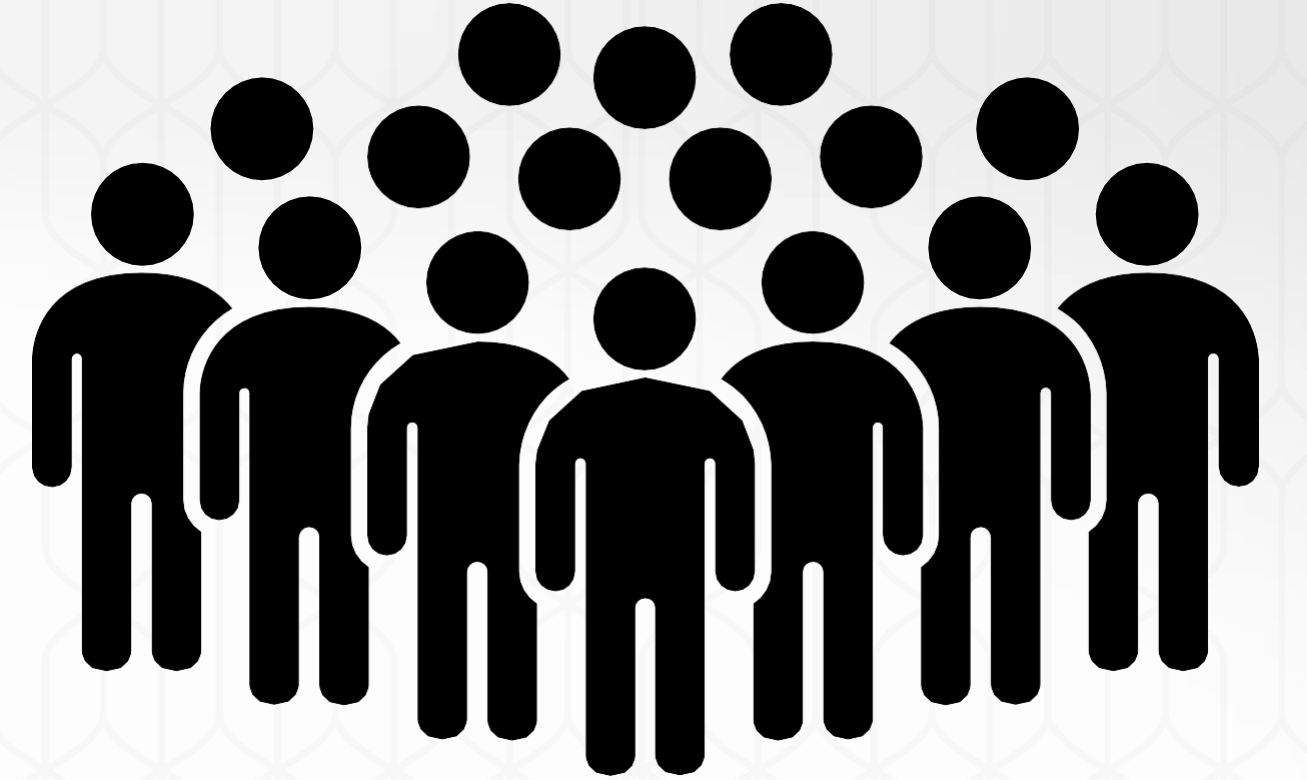
“

Araştırmalara göre zorbalık rolleri arasında en riskli grupta yer alan bireylerdir.

Akran Zorbalığında Roller

İzleyiciler

- Zorbayı destekleyen (onu alkışlayarak, mimikleri ile veya sözel olarak bu davranışları onaylayan)
- Bir gün kendisinin başına geleceğini düşünen ve bundan dolayı akran zorbalığına uğrayan kişiyi korumaya yönelik herhangi bir müdahalede bulunmayan (olay yerinden uzaklaşan veya olayı sessizce izleyen)
- Zorbaliğa maruz kalan kişiyi koruyan çünkü kendisinin başına gelmeyeceğinden emin olan (genelde popüler çocuklar)
- Zorbaliğa maruz kalan kişiye destek olan (kurbanın yanında yer alarak onu sakinleştirerek veya araya girerek koruyan)

“

Bazen öğrenciler, zorba ile yakın bir sosyal bağ kurar ve zorbalığın bir parçası olmaktan çıkar sağlayacaklarına inanırlar. Destekleyiciler, zorbanın onayını kazanmak ve grup içinde güçlü bir pozisyon elde etmek için bu role girerler.

"Çocuklara kendilerini kötü hissettirerek daha iyi davranmayı öğretemeyiz. Çocuklar daha iyi hissettiklerinde daha iyi davranırlar. "

Pam Leo

Akran Zorbalığına Dair Doğru Bilinen Yanlışlar

Zorbalık yaşayan kişi durumu abartıyor ya da kendini bu duruma getiriyor olabilir.

Zorbalık genellikle maruz kalan kişinin kontrol edemediği bir durumdur. Zorbalığa maruz kalanların kişiliği ya da davranışları ile ilgili değil, zorbalık yapan kişinin niyetleri ve davranışları ile ilgilidir.

Zorbalık yapan çocuklar kötü niyetli ya da kötü karakterlidir.

Zorbalık yapan çocuklar her zaman kötü niyetli değildir. Bazen zorbalık, evdeki sorunlar, kendine güvensizlik ya da başkalarıyla ilişkilerde yaşanan zorluklardan kaynaklanabilir.

Çocuklar zorbalıkla kendi başına baş etmeyi öğrenmelidir.

Çocukların zorbalıkla baş etmesi için yetişkinlerin desteğine ihtiyaçları vardır.

Zorbalık, kişiyi güçlendirir

Zorbalık genellikle kişinin özgüvenini zedeler ve uzun vadede ciddi psikolojik sorunlara yol açar

Zorbalık genellikle zamanla kendi kendine sona erer

Zorbalık müdahale edilmediği takdirde genellikle daha da şiddetlenir ve öğrenci üzerinde kalıcı etkiler bırakabilir.

Sadece erkekler zorbalık yapar.

Kızlar ve erkekler zorbalık yapar, cinsiyete göre zorbalık türleri farklılaşabilir.

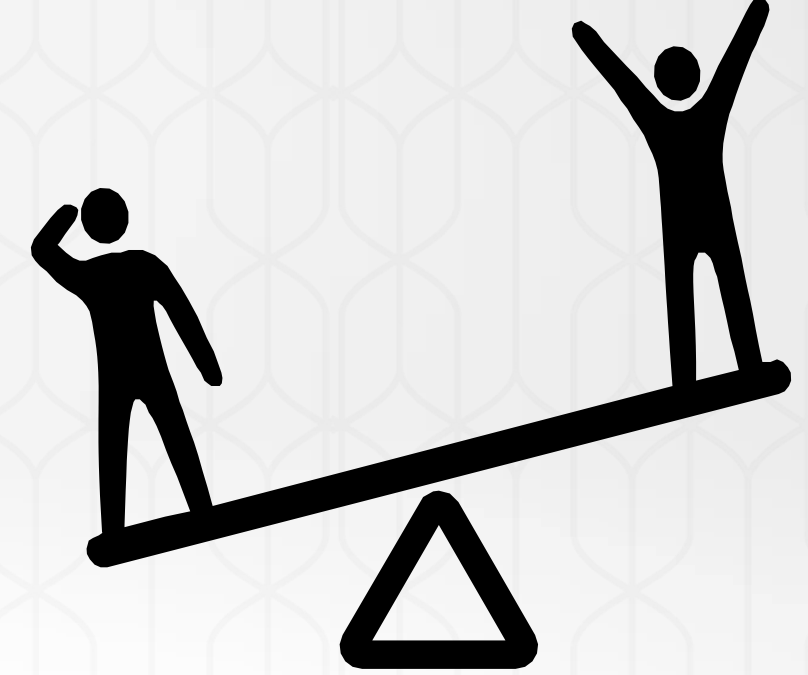
Zorbalığa maruz kalan çocuk bu olayı ailesine veya öğretmenine anlatır.

Çocuklar çoğunlukla utandıkları veya üzüldükleri için bu olayı kimse ile paylaşmaz

Akran Zorbalığı Nedenleri Nelerdir?

1.Güç Dengesizliği:

Zorbalığın temel dinamiklerinden biri, zorba ve diğerleri arasındaki güç dengesizliğidir. Bu dengesizlik, fiziksel güç, sosyal statü veya psikolojik üstünlük gibi unsurlardan kaynaklanabilir. Güç dengesizliği, zorbanın bireyleri kontrol etmesini ve ona zarar vermesini kolaylaştırır.

2. Aile Dinamikleri:

Aile ortamı, zorbalığın gelişiminde önemli bir rol oynar. İhmalkar veya aşırı otoriter ebeveynlik tarzları, çocukların zorba davranışlar sergileme olasılığını artırabilir. Ayrıca, evde şiddet gören çocuklar, okul ortamında zorba olabilir.

3.Sosyal Çevre ve Grup Dinamikleri:

Zorbalık, genellikle sosyal çevre ve grup dinamikleriyle yakından ilişkilidir. Özellikle ergenlik döneminde, akran gruplarının etkisi büyük olabilir. Sosyal kabul görme ve popüler olma isteği, bazı bireylerin zorba davranışlar sergilemesine neden olabilir. Grup içinde zorbalık, bazen grubun normlarını güçlendirmek veya bir dışlanmış hedef almak için kullanılır.

4.Okul Ortamı:

Okulun genel iklimi ve yönetim anlayışı da zorbalığın ortaya çıkmasında etkilidir. Okulda zorbalığa karşı zayıf bir tutum veya etkisiz müdahale stratejileri, zorbalığın yayılmasına neden olabilir. Ayrıca, öğretmenlerin ve okul personelinin zorbalığı fark etme ve müdahale etme konusundaki yetersizlikleri, bu tür davranışların artmasına yol açabilir.

5. Psikolojik Faktörler:

Zorba bireylerin genellikle düşük empati düzeyine, yüksek öfke kontrol sorunlarına ve düşük özsaygıya sahip oldukları görülmektedir. Bazı araştırmalar, zorbalık yapan bireylerin kendilerini başkaları üzerinde üstün görme eğiliminde olduklarını ve bu üstünlüğü pekiştirmek için zorbalık yaptıklarını öne sürmektedir.

6. Medya ve Teknoloji:

Günümüzde siber zorbalık da önemli bir sorun haline gelmiştir. Sosyal medya ve diğer çevrimiçi platformlar, zorbalığın daha gizli ve yaygın bir şekilde yapılmasına olanak tanır. İnternet anonimliği, bireylerin zorba davranışlar sergilemesini kolaylaştırabilir.

Akran Zorbalığında Roller Kişileri Nasıl Etkiler?

Zorbalığa Maruz Kalanlar

- Üzgün, çaresiz ve değersiz hissetme
- Düşük özgüven ve benlik saygısı
- Depresyon ve kaygı
- Arkadaşlık ilişkilerinde problemler
- Fiziksel belirtiler (baş ağnsı, karn ağnsı vb.)
- Okula gitmeye karşı isteksizlik
- Düşük akademik başarı
- Kendine zarar verme davranışları

Zorbalığı Yapanlar

- Okuldan kaçma, okuldaki kuralları çiğneme
- Öğretmenlere karşı gelme
- Okula karşı ilgisizlik, akademik başanda düşüş
- Aileye veya öğretmene yönelik saldırgan ve şiddet içerikli davranışlar gösterme
- Yetersiz sosyal beceriler, soyutlanma ve yalnız kalma
- Erken yaşta alkol, sigara ve madde kullanımı
- Yetişkinlik döneminde: Suç ve şiddet olaylarına karışma, aile içi şiddet gösterme, riskli davranışlarda bulunma ve psikiyatrik hastalık risk altındadır.

İzleyiciler

- Kendini savunmak için sürekli tetikte olma hissi
- Zorbalığa maruz kalan öğrenciye yardım edemediği için suçluluk duyma veya güçsüz hissetme
- Zorbalık olaylarına katılması için baskı hissetme
- Mutsuzluk, üzüntü, umutsuzluk
- Korku, kaygı, endişe, tedirginlik
- Okulu sevmeme, okuldan uzaklaşma ve okulda kendini güvende hissetmeme

Akran Zorbalığında Yaş Farklılığı

- Zorbalık yapanların kendilerini koruma becerileri daha zayıf olan ve yaşça kendilerinden daha küçük olan öğrencileri hedef olarak seçtikleri gözlenmektedir.
- Akran zorbalığı ile karşılaşma riskinin her öğretim kademesinin ilk yılında daha fazla olduğu bilinmektedir. İlkokul **1. sınıf**, ortaokul **5. sınıf** ve lise **9. sınıfta** olan öğrencilerin akran zorbalığına uğrama olasılıkları diğer sınıflardaki öğrencilere göre daha yüksektir.

Akran Zorbalığında Cinsiyet Farklılığı

Genel olarak, erkeklerin kızlara oranla daha fazla zorbalık yaptığı ve daha fazla zorbalığa maruz kaldığı bulunmuştur. Ancak zorbalık türüne göre cinsiyet farklılıkları bulunmaktadır.

- **Erkeklerin kızlara kıyasla daha sıklıkla fiziksel zorbalık yaptığı ve maruz kaldığı,**
- **Kızların erkeklere kıyasla daha sıklıkla ilişkisel zorbalık yaptığı ve maruz kaldığı,**
- **Erkeklerin ve kızların ise benzer oranda sözel zorbalık yaptığı ve maruz kaldığı bulunmuştur.**

“

Erkekler daha çok fiziksel güç ve doğrudan hâkimiyet arayışındayken, kızlar sosyal ilişkileri ve sosyal statüleri yönetme çabası içerisindedir.

Akran Zorbalığına Müdahale Etmek Neden Önemlidir?

Akran zorbalığına müdahale etmek, öğrencilerin fiziksel ve psikolojik sağlığını korumak, sosyal uyumlarını desteklemek ve eğitim ortamlarını güvenli hale getirmek açısından kritik öneme sahiptir. Bu konuda yapılan birçok araştırma, zorbalığa maruz kalan bireylerin uzun vadeli olumsuz etkiler yaşama olasılığının yüksek olduğunu göstermektedir

Örneğin, öğretmenin yaşanan olumsuz bir olaya tepki vermesi öğrencilere bu davranışın onaylanmadığı mesajını verirken, öğretmenin bu durumu görmezden gelmesi yaşanan olayın onaylandığı şeklinde algılanabilir.

*Akran zorbalığının
okullarda meydana
gelmesi ve zorbalığa
maruz kalan çocukların
en çok yardım
istedikleri kişilerin
öğretmenleridir.*

Zorbalığa Nasıl Müdahale Edilmeli?

(Kısa Vadeli)

Müdahale Basamakları

1.Durumu Anlamlandırma

2.Durumu Hemen Durdurma

3. Tarafları Ayırma ve Güvenliği Sağlama

4. Olayı Ciddiye Alma ve Açıklama Yapma

5. Zorbalığa maruz Kalan Öğrenciye Destek Olma

6. Zorbalık Yapanla Birebir Görüşme

7. İzleyici Öğrencilerle Konuşma

8. Takip ve İzleme

Zorbalığa Nasıl Müdahale Edilmeli? (Kısa Vadeli)

1. Durumu Anlamlandırma

- Öğrencilerin yaşadığı durumu doğru gözlemlemek müdahalenin ilk adımıdır. Öğrencilerin çatışma mı yoksa zorbalık mı yaşadığı belirlenmelidir.

2. Durumu Hemen Durdurma

- Zorbalık fark edildiğinde, öğretmenlerin hızlı müdahalesi, zorbalığın devam etmesini engellemek için kritiktir. *'Lütfen bu davranışa son verin çocuklar. Bu tür davranışlar okulumuzda kabul edilemez.'* şeklinde cümlelerle durumu durdurun. Duruma karşı keskin ve net tavrınızı ortaya koymak önemli noktalardan biridir.

**Bir çalışmada,
öğretmenlerin zorbalık
anında müdahale
etmelerinin, zorbalığın
tekrarlama olasılığını
azalttığı bulunmuştur.**

Zorbalığa Nasıl Müdahale Edilmeli? (Kısa Vadeli)

3. Tarafları Ayırma ve Güvenliği Sağlama

Zorbalığa maruz kalan ve zorbalık yapan öğrencilerin fiziksel olarak birbirinden ayrılması, durumun tırmanmasını önler ve her iki tarafın da güvenliğini sağlar.

"Herkes sakinleşmek için farklı yerlere geçsin. Bu konuyu hemen konuşacağız" gibi cümlelerle net tavrınızı ortaya koymak müdahalede önemli noktalardan biridir.

4. Olayı Ciddiye Alma ve Açıklama Yapma

Zorbalığın ciddiyetini öğrencilere hissettirmek ve bu tür davranışların ciddi sonuçları olacağını anlatmak, zorbalık kültürünü ortadan kaldırmada etkilidir.

"Bu olay çok ciddi ve bu durumu hemen ele alacağız. Bu tip davranışlar, hiçbir şekilde okulumuzda kabul edilemez. gibi net cümlelerle durumun ciddiyetini öğrencilere bildirin."

Zorbalığa Nasıl Müdahale Edilmeli? (Kısa Vadeli)

5. Zorbalığa Maruz Kalan Öğrenciye Destek Olma

Zorbalığa maruz kalan öğrenciye bireysel destek sağlamak, onun kendini güvende hissetmesine yardımcı olur. Maruz kalan öğrencilere verilen destek, zorbalığın psikolojik etkilerini hafifletmede önemlidir.

"Bu yaşadıklarının seni ne kadar üzdüğünü anlıyorum. Kendini yalnız hissetmemelisin, bu durumla başa çıkmana yardımcı olmak için buradayım."

"Bu durum karşısında donakalmak, üzölmek normal tepkilerdir."

"Bazen duygularımızı nasıl iletebileceğimizi bilemeyebiliriz. Bir yetişkinden yardım isteyebilirsiniz. İstersen okulumuzun psikolojik danışman/ rehber öğretmenle bu durum hakkında görüşebilirsiniz."

gibi cümlelerle öğrencinin duygularını konuşması için teşvik etmek ve güvende hissetmesini destekleyebilirsiniz.

Zorbalığa Nasıl Müdahale Edilmeli? (Kısa Vadeli)

6. Zorbalık Yapanla Birebir Görüşme

Zorbalık yapan öğrenciyle birebir görüşmek, onun davranışlarının sonuçlarını anlamasına yardımcı olur. Bu tür görüşmeler, zorbalık davranışlarının tekrarını önlemede etkili olabilir.

"Son zamanlarda arkadaşlarıyla aranda bazı gerginlikler olduğunu fark ettim. Bu konuda seninle konuşmak istiyorum. Neler olup bittiğini ve nasıl hissettiğini paylaşmak ister misin?"

"Hoşuna gitmeyen bir şeyle karşılaştığında, insanlara kızgınlık, öfke veya üzüntü hissetmen gayet normal. Ancak duygularını kontrol etmeden tepki vermek, durumu düzeltmek yerine hem sana hem de arkadaşlıklarına zarar verebilir."

"Bazen insanlar zor zamanlar geçirirken başkalarına kötü davranabiliyorlar. Eğer senin de zorlandığın bir durum varsa, bunu benimle ya da başka bir yetişkinle paylaşabilirsin."

Zorbalığa Nasıl Müdahale Edilmeli? (Kısa Vadeli)

7. İzleyici Öğrencilerle Konuşma

İzleyici öğrencilerin zorbalığa karşı durmalarını teşvik etmek, zorbalıkla mücadelede önemli bir strateji olabilir. Gözlemcilerin müdahalesi, zorbalığın azalmasına katkıda bulunabilir. Öğrencilerle şiddet içermeyen yöntemler kullanarak müdahale etmelerini teşvik edebilirsiniz.

"Zorbalık karşısında sessiz kalmak, zorbalığı onaylamak anlamına gelir. Bu tür durumlarda sessiz kalmak yerine neler yapabilirsiniz?"

"Zorbalık anında ne yapacağınızı bilmek zor olabilir. Ancak sessiz kalmak yerine, bir öğretmene haber verebilir veya zorbalığa uğrayan arkadaşınıza destek olabilirsiniz."

"Zorbalığa uğrayan arkadaşınızın yanında olduğunuzu göstermek ona büyük bir destek olabilir. Ona yanınızda olduğunu hissettirebilir ve 'Ben buradayım, seninleyim' diyebilirsiniz. Bu, onun kendini daha güvende hissetmesine yardımcı olur."

"Unutmayın, hepimizin okulda güvenli ve saygılı bir ortam yaratma sorumluluğu var. Birine zarar verildiğini gördüğünüzde sessiz kalmamanız çok önemli."

Zorbalığa Nasıl Müdahale Edilmeli? (Kısa Vadeli)

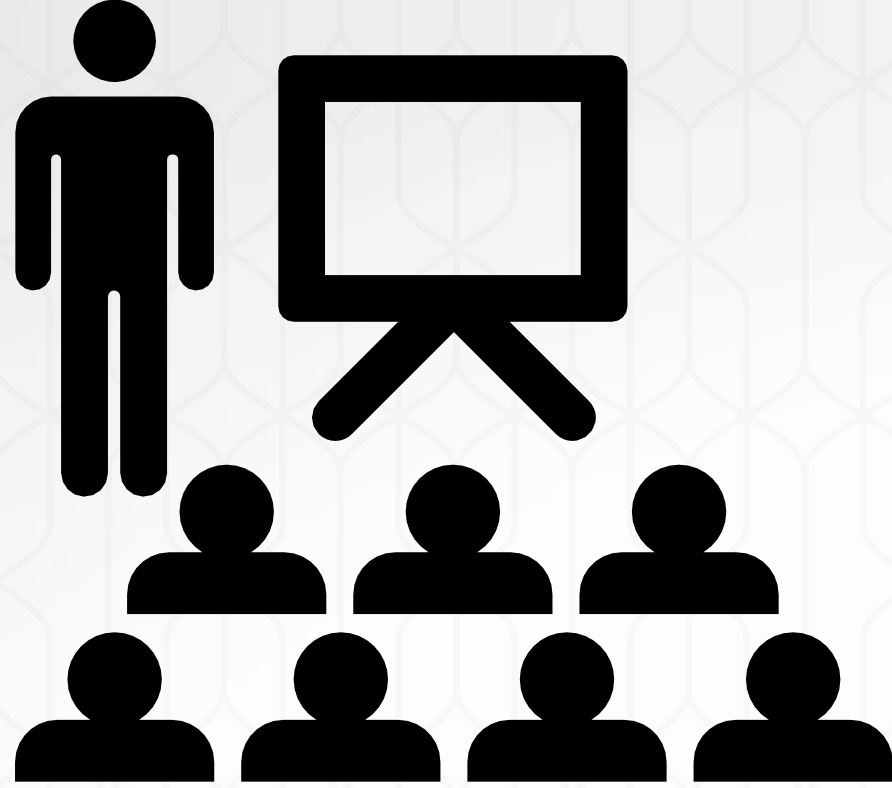
8. Takip ve İzleme

Zorbalık olayları sonrasında öğrencilere yönelik düzenli takip, zorbalığın tekrarını önlemeye yardımcı olur ve öğrencilerin durumu hakkında bilgi sahibi olmanızı sağlar. Öğrencilerin akademik ve sosyal durumlarını ,arkadaşlık ilişkilerini takip etmek uzun vadeli stratejileri belirlerken yardımcı olabilir.

"Bu tür bir durumun tekrar yaşanmaması için hep birlikte çalışmamız gerekiyor. Bu olayın ardından neler olduğunu yakından takip edeceğim ve sizin de gözlemlerinizi paylaşmanız benim için önemli. Herhangi bir değişiklik fark ederseniz, bunu benimle paylaşmaktan çekinmeyin."

Zorbalığa Nasıl Müdahale Edilmeli? (Uzun Vadeli)

1. Öğrencilere akran zorbalığı hakkında bilgi verme

Akran zorbalığı tanımı, türleri ve sonuçları hakkında sınıfta bilgilendirme yapın. Akran zorbalığını önlemenin önemi üzerine konuşun.

2. Olumlu rol model olma

Zorbalık olaylarında öğretmenin olaya anında müdahale etmesi, şiddet içermeyen yöntemler kullanması öğrenciler için referans noktası olabilir.

3. Olumlu bir sınıf ortamı yaratma

Sınıf içerisindeki arkadaşlık ilişkilerini yakından takip edin. Öğrencilerin düşünce ve duygularını paylaşabileceği bir sınıf ortamı yaratın.

Zorbalığa Nasıl Müdahale Edilmeli? (Uzun Vadeli)

4. Velilerle İşbirliği Yapma

Zorbalığa karşı olan öğrencilerin velilerini bilgilendirmek, zorbalığın çözümünde etkili bir işbirliği sağlar. Ailelerin sürece dahil edilmesi, zorbalıkla başa çıkmada önemli bir adımdır.

5. Zorbalık olayına karşı olan öğrencileri psikolojik danışmana yönlendirme

Sınıf veya okul içerisinde karşılaştığınız zorbalık olaylarına hemen müdahale edin.

Zorbalık yapan ve zorbalığa uğrayan öğrenci ile ayrı ayrı görüşün.

Gereken durumlarda olayı okulun psikolojik danışman/rehber öğretmeni ile paylaşın ve öğrencileri yönlendirin.

6. Öğrencilere destek olma

Zorbalık olaylarına karşı olan öğrencilere rolleri fark etmeksizin destek olun.

Öğrencilerin sosyal becerileri ve çatışma çözme becerilerini geliştirmesine yardımcı olun.

KAYNAKÇA

- 1.1.Arseneault, L., Bowes, L., & Shakoor, S. (2010). Bullying victimization in youths and mental health problems: 'Much ado about nothing'?. Psychological Medicine, 40(5), 717-729.
- 2.Bradshaw, C. P., Sawyer, A. L., & O'Brennan, L. M. (2007). "Bullying and peer victimization at school: Perceptual differences between students and school staff."
- 3.2.Craig, W. M., Pepler, D. J., & Atlas, R. (2000). "Observations of bullying in the playground and in the classroom." School Psychology International, 21(1), 22-36.
- 4.3.Crick ve Grotpeter'in (1995) "Relational Aggression, Gender, and Social-Psychological Adjustment"
- 5.4.Espelage, D. L., & Swearer, S. M. (2003). "Research on School Bullying and Victimization: What Have We Learned and Where Do We Go From Here? "
- 6.5.Fekkes, M., Pijpers, F. I., & Verloove-Vanhorick, S. P. (2005). "Bullying: Who does what, when and where? Involvement of children, teachers and parents in bullying behavior." Health Education Research, 20(1), 81-91.
- 7.6.Hawker, D. S. J., & Boulton, M. J. (2000). "Twenty years' research on peer victimization and psychosocial maladjustment: A meta-analytic review of cross-sectional studies."
- 8.7.Olweus, D. (1993). "Bullying at School: What We Know and What We Can Do." Blackwell Publishing.
- 9.8.Olweus, D. (1994). "Bullying at school: Basic facts and an effective intervention programme." Promoting Children's Social Competence: Theories and Practices,* 411-448.
10. 9.Rigby, K. (2002). "New Perspectives on Bullying." Jessica Kingsley Publishers.
11. Salmivalli, C. (2010). "Bullying and the peer group: A review." Aggression and Violent Behavior, 15(2), 112-120.
12. Salmivalli, C., Lagerspetz, K., Björkqvist, K., Österman, K., & Kaukiainen, A. (1996). "Bullying as a group process: Participant roles and their relations to social status within the group". Aggressive Behavior, 22(1), 1-15.
13. Smith, P. K., & Sharp, S. (1994). "School Bullying: Insights and Perspectives."
14. Smith, P. K., Mahdavi, J., Carvalho, M., Fisher, S., Russell, S., & Tippett, N. (2008). "Cyberbullying: its nature and impact in secondary school pupils."
15. Sutton, J., Smith, P. K., & Swettenham, J. (1999). "Social cognition and bullying: Social inadequacy or skilled manipulation?". British Journal of Developmental Psychology, 17(3), 435-450.
16. Swearer, S. M., & Espelage, D. L. (2004). "Introduction: A Social-Ecological Framework of Bullying Among Youth." In D. L. Espelage & S. M. Swearer (Eds.), Bullying in American Schools: A Social-Ecological Perspective on Prevention and Intervention. Routledge.
17. Ttofi, M. M., & Farrington, D. P. (2011). "Effectiveness of school-based programs to reduce bullying: A systematic and meta-analytic review." Journal of Experimental Criminology, 7(1), 27-56.
18. Veenstra, R., Lindenberg, S., Oldehinkel, A. J., De Winter, A. F., Verhulst, F. C., & Ormel, J. (2005). "Bullying and victimization in elementary schools: A comparison of bullies, victims, bully/victims, and uninvolved preadolescents." Developmental Psychology, 41(4), 672-682.

